

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N38

29.07.2021

დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება: მდ. სტორზე 11.9 მგვტ/სთ დადგმული სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურისა („სტორი 2 ჰესი“) და 110 კვ ქვესადგურის მშენებლობა-ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „სტორი ენერჯი“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: თელავის მუნიციპალიტეტი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 04.06.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „სტორი ენერჯის“ მიერ წარმოდგენილია, თელავის მუნიციპალიტეტში, მდ. სტორზე 11.9 მგვტ/სთ დადგმული სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურისა („სტორი 2 ჰესი“) და 110 კვ ქვესადგურის მშენებლობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, მდ. სტორზე დაგეგმილია ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე სტორი 2 ჰესის მშენებლობა-ექსპლუატაცია. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, პროექტი ითვალისწინებს მდ. სტორის და მდ. სვიანასხევის ჰიდროპოტენციალის ათვისებას 767 მ და 632 მ ნიშნულებს შორის. დაგეგმილი საქმიანობის მიხედვით, სტორი 2 ჰესისთვის წყლის მიწოდება გათვალისწინებულია სტორი 1 ჰესიდან, კერძოდ წყლის აღება მოხდება პირდაპირ სტორი 1 ჰესის გამყვანი არხიდან. ამასთან, სტორი 1 ჰესის მიერ გამომუშავებულ წყალთან ერთად, სადაწნეო სისტემაში გათვალისწინებულია მდ. სვიანასხევის წყლის ჩართვა, რისთვისაც მდ. სვიანასხევეზე დაგეგმილია ტიროლის ტიპის წყალმიღების მოწყობა. საპროექტო ჰესის დადგმული სიმძლავრე შეადგენს - 11.9 მგვტ-ს, საშუალო წლიური გამომუშავება - 51.8 გვტ/სთ. საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს თელავის მუნიციპალიტეტის სოფ. ფშაველის ადმინისტრაციული ერთეულის ტერიტორიაზე სოფ. ლეჩურის ზედა ნიშნულებზე. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო ზონიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი გვხვდება მინიმუმ 4 კმ-ის დაშორებით.

სკოპინგის ანგარიშში, მოცემულია პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, რომელიც მოიცავს სათაო ნაგებობის და ძალური კვანძის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტების, წყალსატარი სისტემის დერეფნის ალტერნატიული ვარიანტების, წყალსატარის ტიპის ალტერნატიული ვარიანტების და არაქმედების ალტერნატიული ვარიანტის განხილვას. მდ. სვიანასხევეზე **სათაო ნაგებობისთვის** განხილულია 2 ალტერნატიული ნიშნული (ზღვის დონიდან დაახლოებით 790 მ და 880 მ), რომელთა შორის გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით, (მათ შორის სტაბილური გეოლოგიური პირობების, არსებული მისასვლელი გზის და ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების დაბალი რისკების გათვალისწინებით) უპირატესობა მიენიჭა 790 მ ნიშნულს. წარმოდგენილი Shp ფაილების მიხედვით, შერჩეული ტერიტორიის მიახლოებითი GPS

კოორდინატები: X-534942.22, Y-4670868.06. მდ. სტორის წყლის სტორი 2 ჰესის სადაწნეო აუზში მიწოდებისათვის განხილული ორი ალტერნატიული ვარიანტიდან: I - სათავე ნაგებობის მოწყობა მდ. სტორის და მდ. ეშმაკისდელეს შესართავის ქვედა დინებაში; II - წყლის აღება უშუალოდ სტორი 1 ჰესის გამყვანი არხიდან, (წყალმიმღები დამბის მოწყობით) ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების გათვალისწინებით უპირატესობა მიენიჭა II ალტერნატივას. მდ. სვიანასხეზე წყალსატარის დერეფნის ალტერნატიული ვარიანტებიდან ტენიკური და გარემოსდაცვითი, მათ შორი ბიოლოგიურ გარემოზე ნაკლები ზემოქმედების, თვალსაზრისით უპირატესობა მიენიჭა მარცხენა სანაპიროს მხარეს. მდ. სტორზე წყალსატარი დერეფნის ალტერნატივებიდან, ახალი ტერიტორიის ათვისებისა და მოსალოდნელი ზემოქმედების თავიდან აცილების მიზნით, უპირატესობა მიენიჭა მდ. სტორის მარჯვენა ნაპირს. მდ. სვიანასხეზე და მდ. სტორზე მოსაწყობი წყალსატარი სისტემების ალტერნატიული ვარიანტებიდან მდ. სვიანასხევის შემთხვევაში უპირატესობა მიენიჭა მილსადენის მოწყობის ვარიანტს, ვინაიდან მილსადენის დერეფნის მოწყობა შესაძლებელი იქნება არსებული გზის დერეფანში. ხოლო მდ. სტორის შემთხვევაში უპირატესობა მიენიჭა გვირაბის მოწყობის ვარიანტს, ვინაიდან ფიზიკურ და ბიოლოგიურ გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედება მოსალოდნელი იქნება მხოლოდ გვირაბის შესასვლელი და გამოსასვლელი პორტალების მოწყობისას. გვირაბი გაყვანილი იქნება მდ. სტორის მარჯვენა ფერდის სიღრმეში. სტორი 2 ჰესის შენობის განთავსებისთვის განხილული ორი ალტერნატიული ლოკაციიდან, მისასვლელი გზის არსებობის, რელიეფური პირობებისა და ხე-მცენარეებისგან თავისუფალი ტერიტორიის გათვალისწინებით შეირჩა მდინარის მარჯვენა სანაპიროზე არსებული მიწის ნაკვეთი (632 მ. ზღდ). Shp ფაილების მიხედვით, ჰესის შენობის საპროექტო ტერიტორიის მიახლოებითი GPS კოორდინატები X-536236.88, Y-4670039.47.

სტორი 2 ჰესის საპროექტო სქემის მიხედვით, სტორი 1 ჰესის გამყვანი არხიდან გამომუშავებული წყალი ჩაედინება სადაწნეო აუზში, საიდანაც 550 მ სიგრძის და 2200 მმ დიამეტრი მილსადენით, ხოლო შემდეგში 2400 მ სიგრძის და 2.8 მ დიამეტრის უდაწნეო გვირაბით წყალი მიეწოდება სტორი 2-ის ჰესის სადაწნეო აუზს. მდინარე სვიანასხეზე, წყალაღებისა და სტორი 2 ჰესისთვის მიწოდების მიზნით, გათვალისწინებულია დაბალზღურბლიანი ტიროლის ტიპის წყალმიმღების მოწყობა, სიმაღლით - 3 მ. სათავე კვანძზე გათვალისწინებულია სალექარის და თევზსავალის მოწყობა. მდ. სვიანასხევის სათავე კვანძიდან სტორი 2 ჰესის სადაწნეო აუზში წყლის მიწოდება გათვალისწინებულია 1200 მ სიგრძის და 0,8 მმ დიამეტრის მილსადენით. წარმოდგენილი სქემის მიხედვით, გათვალისწინებულია გამათანაბრებელი ავზის მოწყობა (GPS კოორდინატები: X-536117.64, Y-4670271.07), სადაც შეიკრიბება მდ. სტორიდან, მდ. სვიანასხევიდან წამოსული წყლის ნაკადი და სადაწნეო სისტემით დაუკავშირდება სტორი 2 ჰესის შენობას. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მდ. სვიანასხევიდან სტორი 2 ჰესისთვის ასაღები წყლის საშუალო წლიური ხარჯი, უხვწყლიან პერიოდში, შეადგენს - 1.03 მ³/წმ-ს. მდინარეში გათვალისწინებულია ეკოლოგიური ხარჯის დატოვება - 0.09 მ³/წმ-ის ოდენობით. აღსანიშნავია, რომ სკოპინგის ანგარიშში მოცემული - მდ. სვიანასხევის საანგარიშო უზრუნველყოფის საშუალო წლიური ხარჯების შიდაწლიური განაწილების მიხედვით, მდინარე ხასიათდება ჩამონადენის სიმცირით, რაზეც მეტყველებს ასევე ეკოლოგიური ხარჯის რაოდენობაც. მოცემული გარემოების გათვალისწინებით მდინარე სვიანასხევიდან წყლის აღება და ეკოლოგიური ხარჯის სახის 90 ლიტრის დატოვება მნიშვნელოვან ზემოქმედებას მოახდენს მდინარის მორფოლოგიურ და ბიოლოგიურ გარემოზე. ამასთან საყურადღებო ფაქტია, რომ მდინარე სვიანასხევი გვხვდება ნაკადულის კალმახი, რომლის ცხოველქმედება შესაძლოა მნიშვნელოვნად შეიზღუდოს საპროექტო მონაკვეთში წყლის საგრძნობლად შემცირებით.

პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია მიწისზედა ჰესის შენობის მოწყობა. ჰესის შენობის ზომებია (სიგრძე, სიგანე, სიმაღლე) - 18/14.6/15 მ. ჰესის შენობაში დამონტაჟდება

ორი „ფრენსისის“ ტიპის ჰორიზონტალური ტურბინა-გენერატორი. ჰესის შენობაში მოწყობა ასევე სხვადასხვა დამხმარე სივრცეები, მათ შორის დამონტაჟდება ხანძარსაწინააღმდეგო სისტემა. ჰესის მიერ გამომუშავებული წყალი გამყვანი არხით ჩაშვებული იქნება მდ. სტორში. საპროექტო ქვესადგურის (ღია გამანაწილებელი მოწყობილობის) განთავსება დაგეგმილია ჰესის შენობის მიმდებარედ. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ქვესადგურის სიმძლავრე იქნება - 110კვ. ტრანსფორმატორების და დიზელ-გენერატორის ქვეშ გათვალისწინებულია მოწყობის ზეთდამჭერი ორმოები. გათვალისწინებულია ასევე სანიაღვრე და ავარიული ზეთშემკრების სადრენაჟე სისტემების მოწყობა.

ჰესის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერგია 110 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზით ჩართული იქნება საპროექტო 110/35/10 ნაფარეული ქვესადგურში. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ელექტროგადამცემი ხაზის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურა ჩატარდება ეგზ-ის პროექტის მომზადების შემდეგ.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად ჰესის მშენებლობისთვის გათვალისწინებულია 24 თვე (2 წელი). სამუშაოები, რომლებიც სრულდება უშუალოდ მდინარის კალაპოტში განხორციელდება მდინარის წყალმცირობის პერიოდში. გვირაბის მოწყობა გათვალისწინებულია ბურღვა-აფეთქების მეთოდით, ერთდროულად შესასვლელი და გამოსასვლელი პორტალებიდან. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გვირაბების გაყვანის პროცესში გამოყენებული იქნება ბურღვა-აფეთქების თანამედროვე, ე. წ. „მწვანე ტექნოლოგია“, რაც გულისხმობს მცირე მუხტების გამოყენებას, შესაბამისად მინიმუმამდე მცირდება ვიბრაციის გავრცელების დონეები. პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი არ არის სამშენებლო ბანაკის მოწყობა, ვინაიდან საჭიროებისამებრ გამოყენებული იქნება „სტორი 1 ჰესის“ სამშენებლო ბანაკი და ინფრასტრუქტურა. არსებული სამშენებლო ბანაკის გეოგრაფიული კოორდინატებია X-538170 Y-4671700. მშენებლობის ეტაპზე მოწყობა მხოლოდ დროებითი სამშენებლო მოედანი საპროექტო ჰესის შენობის ტერიტორიაზე. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ჰესი მშენებლობის ეტაპზე მისასვლელი გზის მასშტაბური სამშენებლო სამუშაოების განხორციელება არ იგეგმება. პროექტის ფარგლებში საჭიროა დაახლოებით 3 კმ სიგრძის მისასვლელი გზების (ძირითადად მდინარე სვიანასხევის მიმართულებით) მოწყობა. პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი გამონამუშევარი გრუნტიდან/ქანებიდან დიდი ნაწილი გამოყენებული იქნება პროექტის მიზნებისთვის. ამასთან დაგეგმილია სანაყაროს მოწყობა, რომელთა მიახლოებითი გეოგრაფიული კოორდინატებია X-537380 / Y-4670963 და X-536108/Y-4669844.

წყლის გამოყენება საჭირო იქნება ჰესის შენობის მიმდებარედ მოსაწყობ სამშენებლო მოედანზე, სადაც განთავსდება ბეტონის კვანძი (წარმადობა - 30 მ³/სთ). სამშენებლო მოედნის წყალმომარაგება გათვალისწინებულია დაღმავალი ტიპის წყაროდან. სამეურნეო-ფეკალური წყლების შეგროვებისთვის, სამშენებლო ბანაკის და სამშენებლო ბაზის ტერიტორიებზე მოწყობილია დაახლოებით 15-20 მ³ ტევადობის საასენიზაციო ორმოები, ხოლო სამშენებლო მოედნებზე განთავსდება ბიოტულეტები. ჰესის ექსპლუატაციის ფაზაზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების შეგროვება მოხდება 10-15 მ³ ტევადობის საასენიზაციო ორმოს საშუალებით, რომლის გატანა მოხდება ქ. თელავის სპეციალური სამსახურის მიერ. გვირაბის გაყვანის პროცესში მოსალოდნელი ნაჟური წყლების მართვის მიზნით გვირაბის შესასვლელ და გამოსასვლელ პორტალთან მოეწყობა სალექარები (სასედიმენტაციო გუბურა), საიდანაც წყლების ორგანიზებული ჩაშვება მოხდება მდ. სტორის ხეობაში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე,

თელავის მუნიციპალიტეტის საინფორმაციო დაფაზე და ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ, საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში. ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 29 ივნისს, თელავის მუნიციპალიტეტის სოფ. ფშაველას ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლი მეურნეობის სამინისტროს, შპს „სტორი ენერჯის“, შპს „გამა კონსალტინგის“ და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები, ასევე სოფ. ფშაველას და სოფ. ლეჩურის მაცხოვრებლები. პროექტთან დაკავშირებით დამსწრე საზოგადოების მხრიდან შენიშვნები არ დაფიქსირებულა. ადგილობრივი მაცხოვრებლები დაინტერესდნენ რამოდენიმე საკითხით, მათ შორის კითხვები დაისვა წყალსაცავის მოწყობის, სტორი 1 ჰესიდან სტორი 2 ჰესამდე წყლის მიწოდების შესახებ. დამსწრე საზოგადოებას განემარტა, რომ პროექტის ფარგლებში წყალსაცავის მოწყობა დაგეგმილი არ არის. ვინაიდან, გათვალისწინებულია ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე ჰესის მშენებლობა-ექსპლუატაცია. სათავეზე მოეწყობა დაბალზღვრულიანი, ტიროლის ტიპის წყალმიმღები. სტორი 1 ჰესიდან სტორი 2 ჰესისთვის წყლის მიწოდების ტექნიკურ გადაწყვეტასთან დაკავშირებით აღინიშნა, რომ სტორი 1 ჰესიდან წყალი გამყვანი მილსადენისა და გვირაბის საშუალებით მიეწოდება სტორი 2 ჰესს. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით სამინისტროში წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები არ წარმოდგენილა.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად, მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედების სახეები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;

- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის, მათ შორის ჰესის შემადგენელი ინფრასტრუქტურული ობიექტების განთავსების ადგილების დეტალური აღწერა (საკადასტრო კოდები, ფართობი, Shp ფაილები, GPS კოორდინატები, გარემო პირობები);
- ჰესის ძირითადი ინფრასტრუქტურების დაშორება მოსახლეობიდან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
- საპროექტო ობიექტის ერთიანი გენერალური გეგმა, მაღალი გარჩევადობით და შესაბამისი ექსპლიკაციით, სადაც დატანილი იქნება სტორი 2 ჰესის შემადგენელი ყველა საპროექტო ინფრასტრუქტურული ობიექტი;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები, შესაბამისი დასაბუთებით. მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ინფრასტრუქტურული ობიექტების (სათავე ნაგებობის, სადაწნო/სადერივაციო სისტემის, ჰესის შენობის) განთავსების ალტერნატივები, და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების აღწერა. **გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ობიექტის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;**
- საპროექტო ჰესის შემადგენელი ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა (თითოეული ობიექტის ტექნიკური და ტექნოლოგიური სქემების მითითებით);
- ჰესის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრების, მახასიათებლების ცხრილი და პროექტის განმარტებითი ბარათი, ყველა შემადგენელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობის აღწერით;
- დეტალური ინფორმაცია მდ. სვიანასხევის სათავე კვანძებზე **თევზსავალი და თევზამრიდი ნაგებობების** მოწყობის-ფუნქციონირების შესახებ. მათ შორის მოცემული უნდა იყოს თევზსავალის ჰიდრავლიკური გაანგარიშებები და თევზსავალის საპროექტო დოკუმენტაცია. **ამასთან, მნიშვნელოვანია დასაბუთებული იყოს თევზსავალის ეფექტურობა და მოცემული იყოს ბუნებრივ პირობებთან მიახლოებული გარემოს შექმნის შესახებ ინფორმაცია;**
- სათავე ნაგებობებიდან ეკოლოგიური ხარჯის საგანგებო მოწყობილობით (მილი, დიობი) გატარების უზრუნველყოფის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო სათავე კვანძების პარამეტრების შესახებ დეტალური ინფორმაცია. მათ შორის სათავე კვანძის შემადგენელი ელემენტების აღწერა;
- სათავე კვანძების საანგარიშო დატვირთვის, მათ შორის სეისმური და ჰიდრავლიკური დატვირთვის პარამეტრების შესახებ ინფორმაცია;
- მილსადენების ტიპისა და პარამეტრების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს მილსადენის განთავსების პირობების შესახებ ინფორმაცია;
- მოცემული უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია საპროექტო გვირაბის პარამეტრების შესახებ, მათ შორის დეტალური ინფორმაცია გაყვანის მეთოდის შესახებ. დეტალურად უნდა იქნეს განხილული გვირაბების გაყვანისა და შემდგომი ექსპლუატაციის საკითხები;
- წარმოდგენილი უნდა იყოს გვირაბების შერჩეული მეთოდით გაყვანით შესაძლო გარემოსდაცვითი რისკების გააქტიურებისა და მათი მართვის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გვირაბების გაყვანის შედეგად წარმოქნილი ნაჟური წყლების მართვის შესახებ. მათ შორის მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია გვირაბის შესასვლელ და გამოსასვლელ პორტალთან მოსაწობი სალექარებისა

(სასედიმენტაციო გუბურა) და სალექარიდან წყლების ორგანიზებული გაყვანის შესახებ;

- დეტალური ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული სადერივაციო/სადაწნეო სისტემისა და გამათანაბრებელი ავზის შესახებ;
- სტორი 1 ჰესის მიერ გამოშვებული წყლის სტორი 2 ჰესის სადერივაციო-სადაწნეო სისტემაში მიერთების ტექნიკური გადაწყვეტის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ჰესის ძალური კვანძის შესახებ დეტალური ინფორმაცია. მათ შორის ძალური კვანძის შემადგენლობაში შემავალი ელემენტების შესახებ ინფორმაცია;
- ჰესის შენობაში გათვალისწინებული ჰიდროტურბინების დეტალური აღწერა;
- ვინაიდან, ჰესის შენობის განთავსება დაგეგმილია მდინარის სიახლოვეს, მოცემული უნდა იყოს ძალოვანი კვანძის უბანზე მაქსიმალური ხარჯების გავლისას დამყარებული დონეებისა და კალაპოტის გარეცხვის სავარაუდო სიღრმის, ასევე ტერიტორიის დაცვის საინჟინრო ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- საჭიროების შემთხვევაში ნაპირდამცავი ნაგებობის შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი პარამეტრებისა და საპროექტო ნახაზების მითითებით;
- დიუკერის ან აკვედუკის საშუალებით მდინარის გადაკვეთის ტექნიკური გადაწყვეტის შესახებ ინფორმაცია;
- წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია გამომუშავებული ენერჯის შეკრებისა და ქსელში ჩართვის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია ქვესადგურისა ადგილმდებარეობის, განთავსების ტექნიკური გადაწყვეტის, ქვესადგურის ფიზიკური მახასიათებლების, ძაბვის, ტიპის და შემადგენელი ელემენტების შესახებ. ქვესადგურის განთავსების ადგილი წარმოდგენილი უნდა იყოს Shp ფაილებით, გენგეგმაზე მითითებით;
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე წყალმომარაგება-წყალარინების საკითხების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის, სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო, ტექნიკური და სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები;
- ტექნიკური მიზნებისთვის გათვალისწინებული წყალმომარაგების ობიექტის (წყაროს) შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული ზეთდამჭერი ორმოების, სანიაღვრე და ავარიული ზეთშემკრების სადრენაჟე სისტემების მოწყობის შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი პარამეტრების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული ბეტონის კვანძის შესახებ ინფორმაცია შესაბამისი ფიზიკური მახასიათებლების მითითებით. ამასთან, ბეტონის კვანძის ექსპლუატაციის ეტაპთან დაკავშირებული ზემოქმედების საკითხები;
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების და მართვის შესახებ ინფორმაცია;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სოციალური პაკეტების შესახებ ინფორმაცია;
- მნიშვნელოვანია წარმოდგენილი იქნეს - პროექტთან დაკავშირებით ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირების, მათი პოზიციების, დამოკიდებულების, აზრის გათვალისწინების ამსახველი ინფორმაცია;
- საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში, საქმიანობის დაწყებამდე არსებული გარემოს პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენის შესახებ ინფორმაცია;

4.1. პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

- სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი ვადების მითითებით; სამშენებლო სამუშაოების გეგმა-გრაფიკი;
- მისასვლელი გზების მოწყობის საჭიროების შემთხვევაში მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია, შესაბამისი პარამეტრებისა და მოწყობის სქემის მითითებით, ამასთან მოცემული უნდა იყოს აღნიშნული გზების მშენებლობასთან-რეაბილიტაციასთან დაკავშირებული ზემოქმედების საკითხები და შესაბამისი პრევენციული, საკომპენსაციო/შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- მშენებლობის პროცესში წარმოქმნილი ფუჭი გრუნტის/ქანების რაოდენობა და მათი მართვის საკითხები, მათ შორის ყურადღება გამახვილდეს გვირაბის გაყვანით წარმონილი ფუჭი ქანების მართვის საკითხებზე. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს, ფუჭი ქანების/გრუნტის განთავსების მუდმივი/დროებითი ადგილების (სანაყაროები) შესახებ ინფორმაცია და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია, სანაყაროს ფართობისა და GPS კოორდინატების მითითებით;
- დასაბუთებული უნდა იყოს სანაყაროების განთავსებისთვის შერჩეული ლოკაციის გარემოსდაცვითი და ტექნიკური უპირატესობები;
- მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია გამონამუშევარი ქანების სამშენებლო უბნებიდან გატანისა და შემდგომი გამოყენების ან/და დასაწყობების პირობების შესახებ;
- ობიექტების მშენებლობისთვის საჭირო სამშენებლო მასალების მოპოვებისა და სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტების (არსებობის შემთხვევაში) მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- დეტალური ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში მოსაწყობი სამშენებლო მოედნების შესახებ. მათ შორის საპროექტო ჰესის შენობასთან დაგეგმილი დროებითი სამშენებლო მოედნის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (შერჩეული ტერიტორიის აღწერა, სიღრმეების და GPS კოორდინატების მითითებით; გენგეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით; ჰესის მშენებლობის მომსახურებისთვის გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის შესახებ; წყალმომარაგებისა და ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები).

4.2. გზმ-ს ანგარიშის გეოლოგიურ ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:
 - რელიეფი (გეომორფოლოგია);
 - გეოლოგიური აგებულება;
 - სეისმური პირობები;
 - ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
 - საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების პიკეტური აღწერა (უნდა მოიცავდეს საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერასაც);
- გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:

- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით, მათ შორის გვირაბების (ბურღვა-აფეთქების მეთოდით) გაყვანის შედეგად გეოდინამიკური პროცესების გააქტიურებისა და მათი მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- გეოდინამიკურ პროცესებზე დაკვირვების/მონიტორინგის საკითხი;

4.3. ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- მდინარე სტორის და მდ. სვიანასხევის ჰიდროლოგიური მახასიათებლები;
- დეტალური ინფორმაცია აღნიშნული მდინარეების საშუალო წლიურ ხარჯებზე და ჩამონადენის შიდაწლიურ განაწილებაზე;
- დეტალური ინფორმაცია მაქსიმალურ ჩამონადენზე, მინიმალურ ჩამონადენზე, მყარ ნატანზე;
- მდინარეების სიგრძე და სიგანე (როგორც საერთო, ისე საპროექტო კვეთში არსებული);
- საპროექტო არეალში, როგორც დამბების ზედა ასევე მის ქვედა ბიეფში, მდინარის შენაკადების შესახებ ინფორმაცია, მანძილებისა და აღნიშნული შენაკადების მიერ გატარებული ხარჯის მითითებით;
- დეტალური ინფორმაცია ჰესების მიერ ასაღები წყლის რაოდენობებზე 10%, 50% და 90%- იანი უზრუნველყოფისთვის;
- სავალდებულო ეკოლოგიური (სანიტარული) ხარჯისა და მისი დადგენის მეთოდოლოგიის შესახებ ინფორმაცია;
- სადაწნეო მილსადენის გადამკვეთი მუდმივი და დროებითი ნაკადების შესახებ ინფორმაცია (საჭიროების შემთხვევაში
- დამცავი ღონისძიებების მითითებით);
- **ღვარცოფული ნაკადების შესახებ ინფორმაცია და საჭიროების შემთხვევაში ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებები, კალაპოტური პროცესების და ნაპირსამაგრი სამუშაოების შესახებ;**
- მშენებლობის და ექსპლუატაციისთვის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში უნდა აისახოს და გათვალისწინებული იყოს ჰესების ზედა და ქვედა ბიეფებში წყლის დონის მზომების დაყენება, წყლის ხარჯების დადგენილი სიხშირით გაზომვა, დონეებსა და ხარჯებს შორის დამოკიდებულების მრუდების აგება და ყოველდღიური დონეების და ხარჯების შესახებ ინფორმაციის ყოველკვარტალურად გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენა;
- პროექტის გავლენის ზონაში მოქცეული მდინარის მონაკვეთზე წყალმოსარგებლეების შესახებ ინფორმაცია, ასევე მდინარის აღნიშნულ მონაკვეთზე არსებული წყალსარგებლობის გათვალისწინებით მდინარის გარემოსდაცვითი (ეკოლოგიური) ხარჯის გაანგარიშება და უზრუნველყოფა;

4.4. გზმ-ის ანგარიშში, ბიომრავალფეროვნების შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ მცენარეებზე, ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე)

და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ამასთან, წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები ფოტომასალასთან ერთად;

- ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების შესახებ ინფორმაცია;
- ანგარიშში აისახოს კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია პროექტის გავლენის ზონაში (როგორც მდ. სტორის, ასევე მდ. სვიანასხევის) არსებულ იქთიოფაუნაზე, მასზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;
- გზმ-ის ანგარიშში აისახოს წყლის ე.წ. ეკოლოგიური ხარჯის საკმარისობის საკითხი მდ. სვიანასხევის წყლის ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნების თვალსაზრისით;
- გზმ-ის ანგარიშში განისაზღვროს ბიომრავალფეროვნებაზე მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შემარბილებელი და/ან საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- ბიომრავალფეროვნების კვლევის ანგარიშზე დაყრდნობით შემუშავდეს შემარბილებელი ღონისძიებების თავი და მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე და შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვების საკითხი;
- პროექტის ალტერნატივების, ასევე სანაყაროებისთვის და სხვა დამხმარე ობიექტებისთვის განკუთვნილი ტერიტორიების განხილვა/შერჩევა მოხდეს ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების ჭრილშიც.

5. პროექტის განხორციელების (ჰესის და ქვესადგურის მოწყობისა და ექსპლუატაციის) შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების შეფასება ჰესის მშენებლობა ექსპლუატაციის ეტაპზე, მათ შორის ემისიები სამშენებლო ტექნიკისა და სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტის (არსებობის შემთხვევაში) მუშაობისას, გაბნევის ანგარიშის მითითებით. ამასთან წარმოდგენილი უნდა იყოს ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები; პროექტის ფარგლებში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს არსებობის შემთხვევაში გზმ-ის ანგარიშს თან უნდა ახლდეს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- ხმაურის და ვიბრაციის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება დაგეგმილი საქმიანობის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე, შესაბამისი რეცეპტორებისა და შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- საპროექტო ინფრასტრუქტურული ობიექტების მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, მათ შორის გრუნტის წყლების დებიტის ცვლილებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, მათ შორის ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკების, მდინარის კალაპოტში წყლის ხარჯის შემცირებისა და ჰიდროლოგიური რეჟიმის დარღვევით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;

- პროექტის ფარგლებში ზედაპირული წყლის ობიექტში წყლის ჩაშვების შემთხვევაში გზშ-ის ანგარიშს თან უნდა დაერთოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული - **ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების (ზ.დ.ჩ) პროექტი;**
- ტურბინების ექსპლუატაციით მოსალოდნელი ზემოქმედება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, წყლის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება მდინარის ნატანის მოძრაობაზე;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, ამასთან მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ნიადაგის/გრუნტის დაბინძურების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე, მათ შორის ზემოქმედების შეფასება წყლის და წყალზე დამოკიდებულ სახეობებზე, მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატის მთლიანობაზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები (მათ შორის პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სოციალური პაკეტების შესახებ ინფორმაცია);
- **გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგებისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში;**
- დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების გამოწვეული გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკების მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება რეგიონის ტურისტულ პოტენციალზე;
- მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ზემოქმედება სატრანსპორტო ნაკადებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე. გზშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები, ასევე სათანადოდ შეფასდეს პროექტის გავლენის ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი სავარაუდო ზემოქმედება;
- პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე, არსებული ან/და საპროექტო ჰიდროელექტროსადგურების გათვალისწინებით. მათ შორის შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა. მათ შორის ყურადღება გამახვილდეს ჰიდროდინამიკურ ავარიაზე რეაგირების საკითხებზე;
- ობიექტის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპებისთვის შემუშავებული კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;

საშუალო მრავალწლიური ხარჯის რამდენ %-ს შეადგენს ეკოლოგიური ხარჯი													
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- ცხრილი 2. თვიური და წლიური ხარჯების სიდიდეები 10%, 50%, 75% და 95% უზრუნველყოფისათვის

	იან ვ	თე ბ.	მარ ტ	აპ რ	მაის ი	ივნ ი	ივ ლ	აგ ვ	სე ქ	ოქ ტ	ნოე მ	დე კ	წელ ი
საშ													
მაქ ს													
მინ													
10 %													
50 %													
75 %													
95 %													

7. შენიშვნები, რომლებიც ასევე გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ყველაზე უხვწყლიან პერიოდში მდ. სვიანასხევის საშუალო წლიური ხარჯი შეადგენს - 1.12 მ³/წმ-ს, ამასთან სტორი 2 ჰესის მიერ მდინარეში დასატოვი მუდმივი ეკოლოგიური ხარჯის რაოდენობა შეადგენს - 0,09 მ³/წმ-ს. აღნიშნული რაოდენობით, ამასთან საპროექტო ხეობის ადგილზე ვიზუალური შეფასებით დგინდება, რომ მდ. სვიანასხევი წყლის ხარჯი მცირეა, ხოლო ეკოლოგიური ხარჯის რაოდენობის გათვალისწინებით მდ. სვიანასხევი მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი ზემოქმედება. სტორი 2 ჰესის სათავე კვანძით მდ. სვიანასხევის გადაკეტვის შემდგომ, მდინარეში დარჩენილი წყალი შესაძლოა არ იყოს საკმარისი მდინარის მორფოლოგიისა და წყლის ბიოლოგიური გარემოს შენარჩუნებისათვის. დეტალურ დასაბუთებას საჭიროებს ეკოლოგიური ხარჯის საკმარისობის საკითხი. გზშ-ის ეტაპზე მოსალოდნელი მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედების გამოვლენის შემთხვევაში, მიზანშეწონილია სტორი 2 ჰესის პროექტი განხორციელდეს მდ. სვიანასხევიდან წყალაღების გარეშე. აღნიშნულის გათვალისწინებლობის შემთხვევაში, გზშ-ის ანგარიშში აისახოს სათანადო კვლევებზე დაყრდნობით მომზადებული დეტალური დასაბუთება;
- დაზუსტებას საჭიროებს კუმულაციური ზემოქმედება სტორი 1 ჰესთან მიმართებაში, მათ შორის განისაზღვროს ჯამური ზემოქმედების და ეფექტური შემრბილებელი ღონისძიებების, მონიტორინგის საკითხები;
- საპროექტოდ წარმოდგენილი მთლიანი 15897 კვ.მ ფართობიდან (shp-ფაილები), „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს

მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, 15823 კვ.მ ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ სახელმწიფო ტყეში. კერძოდ, თელავის სატყეო უბნის ფშაველის სატყეოს NN26;27;28;29;30;46;47 და N48 კვარტლებში. **გაცნობებთ, რომ სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას სახელმწიფო ტყის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან, აღნიშნული საკითხი ასახულ უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში და წარმოდგენილ იქნეს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტაცია;**

- საპროექტო ტერიტორია, წარმოდგენილი დოკუმენტაციისა და სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტოში არსებული ინფორმაციის საფუძველზე, კვეთს სტორის დიაბაზისა და ასპიდური ფიქლების გამოვლინებას. **აღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;**
- დეტალური ინფორმაცია გვირაბის (ბურღვა-აფეთქების მეთოდით) გაყვანის შედეგად მოსალოდნელი გეოდინამიკური პროცესებისა და მათი მართვის შესახებ;
- სკოპინგის ანგარიშში არ არის მოცემული და დაზუსტებას საჭიროებს მდ. სვიანასხეზე მოსაწყობი სადერივაციო სისტემის შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის მილსადენის განთავსების პირობები;
- სკოპინგის ანგარიშში არ არის მოცემული და დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია გამათანაბრებელი ავზის შესახებ, მათ შორის ადგილმდებარეობის (GPS კოორდინატები, Shp ფაილები), ავზის ტიპის, მოცულობის, პარამეტრების, მოწყობის სქემის შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში მოცემული სადერივაციო/სადაწნეო სისტემის, მათ შორის გვირაბის და მისასვლელი გზები სიგრძეები სრულ თანხვედრაში/შესაბამისობაში უნდა იყოს Shp ფაილებით მოცემულ ნახაზებთან;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სტორი 1 ჰესიდან სტორი 2 ჰესისთვის წყლის მიწოდება გათვალისწინებულია 550 მ სიგრძის მილსადენით და 2400 მ სიგრძის გვირაბით. აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას, ვინაიდან წარმოდგენილი სქემატური ნახაზებისა და shp ფაილების მიხედვით, სადერივაციო გვირაბსა და გამათანაბრებელ ავზს შორის გათვალისწინებულია მილსადენის მოწყობა, რომლის შესახებ სკოპინგის ანგარიშში ინფორმაცია მოცემული არ არის;
- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია ტურბინების შესახებ, კერძოდ კოპინგის ანგარიშში მითითებულია, რომ თითოეულის საპროექტო ხარჯი იქნება 5.7 მ³/წმ, ხოლო საინფორმაციო ცხრილის მიხედვით, ტურბინის ხარჯი იქნება 5.2 მ³/წმ;
- დაზუსტებას საჭიროებს ტექნიკური მიზნებისთვის წყალაღების ობიექტის (წყაროს) დებიტის და მასზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია;
- გარემოზე ზემოქმედების სრულფასოვანი/სრულყოფილი შეფასებისათვის და ეფექტური შემარბილებელი, პრევენციული, საკომპენსაციო ღონისძიებების დასახვა-განხორციელების მიზნით მიზანშეწონილია ქსელთან მიერთების პროექტი წარმოდგენილ იქნეს სტორი 2 ჰესის პროექტთან ერთად, ერთიანი გზშ-ის ანგარიშის სახით, როგორც სტორი 2 ჰესის პროექტის ერთერთი შემადგენელი კომპონენტი. აღნიშნული სახით გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენის შემთხვევაში, მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია: საერთო ქსელთან მიერთებისათვის განკუთვნილი საპროექტო ეგზ-ის ძირითადი პარამეტრების,

ფიზიკური მახასიათებლების, ტექნიკური გადაწყვეტების (მაბვა, გაბარიტები, ეგზ-ის ტიპი, სიგრძე და სხვ), ასევე მისი გაყვანით გამოწვეული ზემოქმედების საკითხების და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია. ამასთან, მოცემული უნდა იყოს კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, რეგიონში არსებული ან/და დაგეგმილი ელექტროგადამცემი ხაზების გათვალისწინებით. ზემოაღნიშნულის განუხორციელებლობის შემთხვევაში გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს სათანადო დასაბუთება;

- გზშ-ის ანგარიშში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობისა და სკოპინგის დასკვნის მოთხოვნების შესაბამისად. გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული საკითხის შესახებ შესაბამისი ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „სტორი ენერჯის“ მიერ წარმოდგენილ, თელავის მუნიციპალიტეტში მდ. სტორზე 11.9 მგვტ/სთ დადგმული სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურისა („სტორი 2 ჰესი“) და 110 კვ ქვესადგურის მშენებლობა-ექსპლუატაციაზე სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი, შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.